

El partit del 20%

«El debat de la llengua vol més veritat, per exemple per assumir que es va cap a un model de doble línia com el basc si s'esberla el consens»

Les eleccions al Parlament del 14 de febrer de l'any passat les va guanyar el PSC amb el 23% dels vots. ERC va aconseguir per a Pere Aragonès la presidència de la Generalitat amb un 21,3% de sufragis. Dos anys abans, a les municipals, els republicans s'havien imposat a Barcelona amb el 21,3%. Ada Colau va revalidar l'alcaldia de la capital després d'haver obtingut poc més del 20% dels vots. La fragmentació que, fruit de la crisi dels partits tradicionals de l'autonomisme i de la polarització, s'ha produït als parlaments i als plenaris fa que n'hi hagi prou amb aquests guarismes per enfilarse al poder institucional.

La pregunta, necessària, és si els partits "de govern" han de tenir com a objectiu fidelitzar només una quarta o una cinquena part de l'electorat, o si, per contra, han de fer política amb una mirada de majories, sobretot quan gestionen. La primera opció fa que corrin el risc de treballar només per satisfer la seva parròquia i defugin decisions que, a ulls del nucli dur dels seus votants, siguin impopulars. I la segona té el risc que qui molt abraça poc estreny i d'acabar no satisfent a ningú. Quan per governar calia un 40% de vots no hi havia lloc per al dubte.

Treballar-se els convençuts o mirar més enllà és un dels dilemes polítics del nostre temps en un context de discursos simples i populistes que animen a fortificar posicions. És el que va fer el PSC en ple procés, quan va tancar la porta a les vel·leïtats sobiranistes -recordeu que Pere Navarro va defensar el referèndum acordat el 2012 i va ordenar els seus diputats a Madrid a votar diferent del PSOE. I és el que fa ara Junts quan, després de repensar-s'ho, es nega a treballar amb els seus socis de govern d'ERC, que podrien haver fet més i que ara podran fer menys, i també amb el PSC i els comuns un consens per respondre als atacs de la judicatura a l'escola en català.

Ho pot fer malgrat que és al Govern perquè, més enllà dels dubtes sobre les solucions polítiques a prendre i la pressió de les entitats més militants, no té la màxima responsabilitat institucional. Compten, a més, que Aragonès no els amonestarà, tal com ja va passar quan van evitar participar en la taula de diàleg pel desacord en la composició de les delegacions.

El futur secretari general de Junts, Jordi Turull, és hereu de la cultura política de CDC, la dels grans consensos -també amb el PSC, tal com demostren els pactes municipals- i d'un gradualisme nacional que la involució territorial liderada pel PP i dòcilment assumida pel PSOE en els seus principis i fets ha deixat com una eina inservible. Turull conviurà amb Laura Borràs com a presidenta del partit després de l'acord d'aquesta setmana per repartir-se el poder orgànic i evitar disputes.

I ella, com feia Quim Torra quan era president de la Generalitat, prefereix treballar el nucli dur dels votants independentistes. L'agenda, els discursos i les accions polítiques de la presidenta del Parlament no estan pensades per agradar o donar confiança a qui no és independentista. Ni tan sols al conjunt del moviment. Borràs va entrar en política el 2012 de la mà d'Artur Mas, però és una política d'aquest nou temps. Sap que ara n'hi pot haver prou amb treballar-se un petit sector, i que això vol dir molta emocionalitat i proximitat, contundència dialèctica i evitar les contradiccions. Res l'ha desgastada tant com fer-les evidents amb el cas Juvillà.

La seva forma de fer és ben lícita. Són els altres, en aquest cas els seus socis d'ERC i el PSC i els comuns, els qui han d'explicar amb arguments i amb fets que és més efectiu reformar la llei de política lingüística que no pas no fer res o fer-ho des de consensos primis. I ho han de fer assumint, perquè hi ha molts motius i precedents per a pensar-ho, que en el marc autonòmic -sense estat propi ni propici per defensar el català a l'escola o en altres àmbits- no hi ha garantia

d'èxit.

Però fer de partit del 20% vol també veritat. La mateixa que Borràs i els líders de Junts reclamen a ERC per admetre el fracàs de la taula de diàleg o que és perillós assumir que el castellà pot ser també llengua d'ús a l'escola. Això darrer és, plagui més o menys, posar per escrit el que fa anys que passa als centres de tot el país. Les dades són eloqüents i desfan el cofoisme nostrat amb la immersió.

I en aquest assumpte, no es tracta només d'admetre que es treballa per una part, que és igual provocar rebuig o indiferència en la resta i que cal deixar enrere els vells consensos. També ha de voler dir, si l'objectiu és poder tenir una escola només en català, assumir que ens encaminem cap a un model de doble línia com el basc atesa la pressió de la Justícia, el marc legal, i el nostre mapa polític. A partir d'aquí, el que sempre s'havia presentat com un dels pilars d'"un sol poble", l'escola de tots com a font d'igualtat i integració, serà història per la impossibilitat d'imposar legalment i socialment un model d'immersió total.

Es pot governar el país amb el 20%, és clar que sí, i també voler mantenir la tensió política. ERC, per exemple, va votar el 1998, quan era a l'oposició i tenia 13 diputats, contra la llei de política lingüística impulsada per CiU i que ara es vol modificar amb l'oposició de Junts. "Feta la llei, feta la trampa", deia aleshores l'eslògan del partit de Colom, Carod i Puigcercós contra les mancances de la norma. Junts pot desgastar els socis, aixecar la bandera de la dignitat nacional ferida i alçar-se de la taula per mantenir intacte el seu perímetre. Però és aconsellable que expliqui també el preu que està en disposició de pagar i l'horitzó de futur de l'escola catalana.